

Warszawa, 05-09-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.510.119.2023.MK

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

via ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

Środki masowego przekazu informowały ostatnio o niewłaściwej obsłudze wierzycieli Getin Noble Bank S.A. w upadłości przy zgłaszaniu wierzytelności poprzez system teleinformatyczny – Krajowy Rejestr Zadłużonych. Pragnę w związku z tym przedstawić Panu Ministrowi wnioski dotyczące niedostosowania tego systemu do potrzeb specyficznej grupy wierzycieli, którą w przypadku upadłości banku stanowią konsumenci dochodzący roszczeń wynikających z unieważnienia umowy kredytu indeksowanego albo denominowanego we franku szwajcarskim.

Na wstępie należy zauważyć, że art. 216a ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe¹ nakazuje dokonywanie zgłoszenia wierzytelności wobec upadłego poprzez system teleinformatyczny. Dążenie do informatyzacji postępowań upadłościowych znajduje uzasadnienie wobec konieczności usprawnienia prowadzenia tego rodzaju spraw, które ze swej istoty obejmują jednocześnie wiele podmiotów. Zarazem funkcjonalność tego trybu prowadzenia czynności w postępowaniu po ogłoszeniu upadłości należy oceniać w kontekście gwarancji konstytucyjnych wynikających z prawa do sądu, w szczególności z prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury, zgodnej z wymogami sprawiedliwości, wobec

¹ Tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 1520, ze zm.

każdego z wierzycieli, który staje się uczestnikiem postępowania upadłościowego. Zgłoszenie wierzytelności wobec upadłego dłużnika jest kluczową czynnością, będącą na tym etapie jedyną drogą dochodzenia ochrony praw majątkowych przez wierzyciela – byłego klienta banku, którego roszczenie nie jest typowo związane z posiadaniem w tym banku rachunkiem. W szczególności stopień skomplikowania procedury zgłoszenia wierzytelności powinien przewidywać, że w aktualnych warunkach wierzycielem banku, który oferował tzw. kredyty frankowe, może stać się konsument, dochodzący roszczeń w związku z abuzywnym charakterem umowy kredytowej.

W tym kontekście należy zauważyć, że dotychczasowe doświadczenia związane ze zgłaszaniem wierzytelności wobec Getin Noble Bank S.A. w upadłości ujawniły niedostosowanie systemu teleinformatycznego pod względem braku osobnych formularzy pozwalających na opisanie roszczenia wynikającego z nieważności umowy frankowej, jak też ułatwiających wskazanie właściwej kategorii zaspokojenia. Jednym z zauważonych problemów jest także brak pola do wypełnienia przy zgłaszaniu wierzytelności, które przewidywałoby dokonania wspólnego zgłoszenia przez współkredytobiorców umowy frankowej, chociaż umowy zawarte przez kilku współkredytobiorców często występowały w obrocie. W związku z tym stworzenie funkcjonalności stanowiącej osobny formularz do wierzytelności związanych z nieważnością umowy kredytu frankowego lub upraszczającej opisanie wierzytelności kilku kredytobiorców lub dokonanie wspólnego zgłoszenia byłoby przydatną zmianą, ułatwiającą dochodzenie tego typu roszczeń w postępowaniu upadłościowym.

Innym poważnym ryzykiem dla wierzycieli – kredytobiorców frankowych, zgłaszających masowo swoje roszczenia w stosunkowo krótkim okresie wyznaczonym do tego przez przepisy prawa, było przeciążenie systemu i trudności z korzystaniem z jego funkcjonalności w procesie dokonywania zgłoszenia. O ile Krajowy Rejestr Zadłużonych działa co do zasady sprawnie, o tyle wydaje się, że nie przewidziano, iż dojdzie do masowych zgłoszeń na tak dużą skalę (ponad 30 tysięcy zgłoszeń wierzytelności), jak miało to miejsce w przypadku upadłości Getin Noble Bank S.A. Konieczna jest wnikliwa analiza tej sytuacji. Nie można bowiem wykluczyć, że w przyszłości dojdzie do upadłości innego banku posiadającego portfel zobowiązań wynikających z oferowania kredytów frankowych. Należałoby wówczas oczekiwać, iż zgromadzone doświadczenia z przebiegu dotychczasowych postępowań, takich jak w przypadku Getin Noble Bank S.A., ochronią wierzycieli przed problemami – zarówno proceduralnymi, jak i technicznymi – związanymi z korzystaniem z Krajowego Rejestru Zadłużonych.

Wobec głosów o niedostosowaniu systemu teleinformatycznego do upadłości banku, wobec którego masowo zostały zgłoszone roszczenia przez kredytobiorców będących konsumentami, działając na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich², zwracam się z uprzejmą prośbą o analizę funkcjonowania tego systemu, a także zauważonych w tym procesie nieprawidłowości. Proszę również o poinformowanie mnie, czy dostrzeżone nieprawidłowości staną się podstawą podjęcia działań naprawczych, zarówno w zakresie funkcjonalności systemu teleinformatycznego, tak aby zwiększyć jego przystępność dla opisanej grupy wierzycieli, jak i pod kątem zapewnienia technicznej wydolności systemu w przypadku jego zwiększonego obciążenia.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

² Tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1058.